

Časopis s podobami za slovensko mladino.
S prilogo: „Angeljček“

Štev. 2.

V Ljubljani, 1. februvarija 1897.

Leto XXVII.

Najlepša zvezda.

Urasán večer! Na jasnem nebu
Za zvezdo zvezda se budi,
Ta z večjim, ona z manjšim svitom
Ljubó se v tiho noč smeji.

V ponočnem miru tožna mati
Strmí v čarobnih zvezd sijaj,
In k večnemu Bogu v višavo
Pošilja mnog glasan vzdihljaj . . .

Iz mislij hčerka jo predrami,
Kí v zvezde zrla je svetle:
„Kdo pa je, mati, ona zvezda,
Ki vstaja tam izza gore?“

Ta je med vsemi res najlepša,
Kar zre jih moje zdaj oko,
Pa glejte, se ne zdi Vam, mati,
Da nama se smehlja ljubo:“

Ozre se mati v zvezdo jasno,
Ki s prstom kaže jo otrok,
In iz razburjenih se prsij
Vzdihljaj izvije ji globok.

„Glej, to je Zorka, sestra tvoja,
Ki vsplavala je v boljši svet,
In zdaj z nebeške se višine
V tolažbo nama kaže spet.“

„Ah, to je Zorka!“ vsklikne hčerka
In gleda zvedavo v nebo,
A mati sklone trudno glavo,
In solza sili ji v oko.

Večkrat je hčerka še strmela
Zvečer pred hišo v zvezdni kras,
In materí klicala v hišo:
„Ah, Zorka zre že spet na nas!“

Ciril Vuga.

Iz kočee v palačo.

(Povest. — Spisal St. pl. Orlovič.)

II.

Drugo jutro je pridržala kakor blisk elegantna kočija pred palačo tovarničarja Bergerja; daleč na okrog je pršel beli pesek izpod visokih koles in podkev iskrih konjičev. Ročno je skočil mlad sluzabnik v bogati livreji s kozla in odprl kočijo. Iz nje je stopil visok mož, bledih, upalih lic, z razmršeno brado, pod očmi so se mu poznali črnomodri kolobarji, znamenje prečute noči, izpod črnih, na pol naježenih obrvij je neprijazno sijalo dvoje očij, — kakor bi sova gledala iz temnega dupla. Bil je to Berger sam. Jezno je stopal po širokih, belih kamenitih stopnicah v prvo nadstropje. Na vrhu mu je prihitela naproti soproga, obesila se mu na roko, neprenehoma ihteč in z belim robcem otirajoč si od joka zatekle oči:

»Oh, ljubi mož, tebe ni doma in najina preljuba Magdica umira Zdravnika sta ravnokar odšla, ves čas sta dvomljivo odkimavala Joj, joj, če umre moja preljuba Magdica Oh, kaj naj bi počela brez nje sama na svetu Joj, če izgubi to lepo, nežno ročico Ljubi mož, in tebe ni doma«

»Povej vendar, kaj se je pripetilo? Ko sem včeraj odhajal, bi'a je še čila, zdrava«, pretrga jo mož v tarnanju. Ona ga ne čuje, vede ga po mehkih preprogah vekajoč:

»Pridi vendar, ljubi mož, in poglej trpeče dete O moja ljuba Magdica, kako trpi« Oprezno odpreta vrata in stopita v Magdino spalnico. Ob steni je stala postelj z nebom; izmej belih, kipečih blazin je nepremično, strmo zrl razžarjeni hčerini obrazek, kakor jesenska roža, ako jo prerano obsiplje sneg. Okna so bila na pol zastrta, da je padal somrak po sobi, po tleh so bile razgrnjene debele perzijske preproge, po stenah so visela visoka, po beneškem vzorcu brušena zrcala in nebroj fotografij, kažočih isti zali, smehljajoči se obrazek, a vedno v drugi obleki, v spalnici sta stali še dve omari za obleko in jedna za knjige: soba je bila opremljena z vsemi udobnostimi, katerih si more le želeči razvajeno dekliško srce.

»Moja lepa, ljuba Magdica, oče je tu«, zašepeče mati in se nagne nad postelj.

»Kaj se je vendar zgodilo? Časa nimam, dolgo ne ostanem tu«, opomni Berger soprogo.

»Mama, povej vse natanko«, oglasi se odločno Magda.

»Oh, ljubi mož, kaj sem pretrpela v teh dveh urah, morda celo življenje ne toliko! Davi sem šla v kuhinjo, da dam kuharicam potrebnih naročil, kar prihiti za menoj Magda s knjigo v roki Oh, moja ljuba Magdica, ali te še kaj boli?« pri teh besedah se obrne zopet k hčerki in začne sočutno jokati.

»Pripoveduj dalje, Helena«, opozori Berger vnovič soprogo.

»Magda prihiti«, nadaljuje ona jecljaje, in zakliče: »Mama, to je bil junak, o katerem sem čitala. Kako bi bila srečna, ko bi bil moj brat! Deset Egonov bi dala zanj. Pomisli, mama, položil je desnico na ogenj, da pokaže sovražniku svojo neustrašenost. To je bil junak.« Mraz mi je preletel kosti ob teh besedah, vprašala sem zato, zakaj ji tako ugaja ta junak? »Zakaj?« odgovori ona, »zato, ker bi tudi jaz v takem slučaju tako ravnala.« Kuharice se ji nasmejejo, a ona stopi k ognjišču in vtakne svojo nežno ročico v lonec vrele vode Oh, preljuba Magdica, ali te jako boli?«

»Mama, zakaj vedno jokaš? Papa, ali nisem ravnala prav, da sem ugnala razposajene kuharice?« vpraša ponosno Magda in obrne glavo k očetu.

»Taki otroci . . .«, mrmra nerazločno Berger, in namigne soprogi: »Helena, nekaj nujnega imam s teboj govoriti. Pridi!« Po teh besedah hoče iz sobe.

»Papa, ostani, tudi jaz hočem slišati!« zakliče Magda, vspne se v postelji in dvigne obvezano desnico, divje ji posije protivnost iz očij.

»Magdica, moja zlata Magdica«, priskoči prestrašena mati, »vse boš slišala, saj si tudi ti naša; kar vemo mi, vedeti moraš tudi ti! Ljubi mož, ostani in pripoveduj,« prosi ona moža in se boječe ozira na hčerko, spomni se s strahom mnogih prizorov, prič njene protivnosti.

Pred petimi leti, ko je imela Magda devet let, gojil je Berger mnogo tujih in domačih tičev, hranil jih je v posebni sobi. Nekoč je Magda vse izpustila po parku, ker ji oče ni izpolnil želje.

Posebno ponosen je bil Berger na nasade v parku, najel je zanje posebnega vrtnarja. Bil je to mlad mož, vnet z dušo in telesom za svoj posel. Od jutra do večera je hodil po parku in urejal gredice. Neki večer je baš zalival svoje ljubljenske, ko pride Magda iz palače.

»Te rože pač niso vredne«, začne nagajati vrtnarju, »da bi jih človek tako negoval.«

»Meni so vredne več ko ves svet«, zavrne jo vrtnar, »cvetice so moje jedino veselje na svetu. Gorjé mu, kdor bi končal le jedno mojih ljubljenk.« Iznenajen zapazi drugo jutro vrtnar, da so cvetice po vseh gredicah pokošene. Z okna mu nagajivo zakliče Magda:

»Dobro jutro, gospod vrtnar!« V hipu mu je bilo vse jasno, ljut srd ga je zagrabil, kakor onemogel je sedel na klop in bridko jokal od jeze. —

»Vse nam prodajo«, izpregovori brezobzirno Berger, »poženó nas v kratkem kot uboge berače po svetu. To bo lepo! Zdaj v zlatu in v svili, potem pa v cunjah ali celo v železnih verigah po ječah.«

»Alfred, moj ljubi mož, kako bi preboleli to nesrečo? Ali je ni mogoče preprečiti? Moja lepa Magdica — beračica, joj!«

»Da, da, vse je mogoče. — Danes sem igral celo noč in zaigral nad petdeset tisoč goldinarjev. Na vse zgodaj me je poklical danes tovarniški ravnatelj in mi naznanil, da zahtevajo delavci povišane plače, sicer ustavijo delo. Dolgov imamo obilo, a niti obrestij ne moremo plačevati.«

»Alfred, ali ne moreš delavcem plače povišati?« vpraša s prosečim glasom soproga.

»Nikakor ne! Namerjal sem te dni baš nasprotno, hoteli smo jim plačo znižati. Uradniki sami zatrjujejo, da so predobro plačani« Berger obmolkne za hip, nato se prime burno za glavo: »Oh, ta Kreslin, preganja me povsod kot preteča pošast. Ali bi bilo tega treba? Ravnali smo takrat sami napačno«

»Kaj govoriš, ljubi mož, ne umem te?«

»Nič, nič! — Od tega Kreslina je vse odvisno, ali ostanemo, ali pademo. Delavci se povajajo za njegovimi besedami, kakor bi bil njih oče.«

»Saj ni mogoče, da bi naščuval delavce zoper nas? Obkladal si ga vedno z dobrotami, — kako bi bil tako nehvaležen?«

»Poganjal se bo morda še nekaj časa za nas, — dokler mu namreč sin Pavel ne odrase. Ravnatelj mi je pravil čudne reči o tem mladeniču: rojé mu po glavi visokoleteče misli, postati hoče odvetnik in kot tak se postaviti na čelo delavski zalegi, govoriti hoče za delavce proti nam. — Ali ni Egon doma? Z njegovo pomočjo moramo pridobiti Pavla Kreslina zase, od tega mladeniča nam preti velika nevarnost.«

»Da, ljubi mož, pravil mi je že večkrat Egon o njem: Pavel je silno nadarjen in podjeten mladenič, vsi delavci ga ljubijo kakor njegovega očeta.«

»Da, da«, momlja Berger zamišljeno, a hipoma začne živahnejše: »odvrniti ga moramo od te namere; nastopiti mora kot naš zagovornik proti razvajenim delavcem. Veš, Helena, kako to učinimo? Pokličemo ga v našo družbo.«

»Papa«, zakliče jezno Magda, »ako pride ta neotesanec pod našo streho, zapustim vas jaz takoj. Hu, kako mi je to človeče zoperno, — sovražim ga iz celega srca. Vsakdo me prijazno pozdravi, ko me sreča, le ta paglavec gre ponosno in nesramno mimo, kakor bi bil ves svet njegov. Papa, on k vam, jaz od vas!«

»Moja lepa Magdica«, tolaži jo mati, »ako pride v našo hišo, bo to vse drugače. Videla boš, kako se ti bo uklanjal; in ti ga kazniš za taka razžaljenja. Da, kazniti ga moraš, a to je le mogoče, ako pride v našo družbo. Ali ni tako, moja ljuba, lepa Magdica?«

»Takoj po kosilu pokličem nadzornika Kreslina«, nadaljuje zopet Berger, »da se ž njim domenim o tej zadevi. Dobiti moramo njegovega sina v svojo sredo in sicer prvič kot zanesljivega poroka, da se bo njegov oče potegoval le za nas, in drugič, da njemu samemu izbijemo iz glave predrzne namere. Za štirinajst dnij odidemo na letovišče na Grebenu in tedaj ga vzamemo s seboj; preskrbim mu že tako družbo, da izgreši ali popolnoma svoj poklic in se izgubi brez sledu v valovih življenja, ali se pa nauči zaničevati dose-danje svoje uzore. Naš, popolnoma naš mora postati! Zato ni boljšega od družbe, — družba človeka čisto izpremeni, saj pravi prislovica: »Povej mi, v kako družbo hodiš, da vém, kdo si!« — — — — — Pri tem moramo delovati z združenimi močmi. Helena, le glej, da boš odslej drugače vzgajala otroka; mati mora zapovedovati svojim otrokom, ne oni nji! — In ti, Magda, izbij si le skoro vse muhe iz glave!«

»Papa!« seže hčerka preteče očetu v besedo.

* * *

Popoldne se je zbrala na Kreslinovem vrtu vesela družbica: Pavel in trije njegovi součenci: Edvard in Adolf, sina veletrgovca Sterna, in Henrik, sin odvetnika doktorja Blažiča; vse tri je Pavel poučeval mej letom.

»Moj oče so bili jako veseli«, začne Edvard, »ko sva prinesla oba tako dobro izpričalo. Za to se imava le tebi zahvaliti, ne-li, Adolf?«

»Tako tudi jaz, Pavel,« izpregovori nato Henrik, »moj oče so bili tako veseli, da so rekli, da nama dajo toliko denarja, kolikor potrebujeva za jeden mesec na potovanju. Čuješ, Pavel, potovat pojdeva; oh, ti ne veš, kako bi jaz rad potoval!«

»Ne, z nama pojde na letovišče«; zavrne Henrika Adolf, »kdaj so že dejali moj oče, da mora Pavel za počitnice na naše letovišče!«

»Nikar se ne prepirajta, prijatelja«, oglasi se Pavel, »jako hvaležen bom vajinima očetoma za tako izredno odlikovanje; vajini povabili sta me bolj razveselili nego katerokoli darilo. Ljuba prijatelja, tako napravimo: prvi mesec pojdem z Edvardom in Adolfom na letovišče, a drugi s Henrikom na potovanje.«

»Dobro, dobro!« pritrdijo vsi trije.

»Kako bosta tudi oče in mati vesela tega mojega odlikovanja«, nadaljuje Pavel; »na kmete, iz mesta v prosto naravo, to je že od nekdaj moje tajno hrepenenje. Prijatelji, ne veste, kako je meni tesno v tem zakajenem mestnem zidovju. Kako srečen bi bil, ko bi smel prebivati tam zunaj v prosti naravi, sredi travnikov in gozdov. — Kako blažen je kmet, ki obdeluje polje. V jutro ga prebudi iz sladkega spanja vesela lastavica, gnezdeča nad njegovim oknom, pri delu mu delajo kratek čas druge ptice, hladen vetrič iz gozda mu pihlja krog vročega čela in na večer zabliščé nad njim na jasnem nebu zlate zvezdice kakor oči stražečih angeljčkov. In kako so pridni, krotki ti ljudje! Hvaležno se vedno spominjajo Njega, ki blagoslavlja njih polja, verno se držé Njegovih zapovedij. Ako jim tudi pošlje kako nesrečo, se mu ponižno in spokorno klanjajo, ker vedo, da so zaslužili kazen in da tudi takrat ljubi njegova očetovska roka, kadar tepe. A kako je tu v mestu? Revno ljudstvo je čisto podivjano, ne izpolnuje niti božjih niti državnih zapovedij. Prijatelji, ko bi bilo po mojem, izpremenilo bi se vse na hip. Jaz ne bi pustil dalje revnega ljudstva v mestu, odkazal bi jim zemljišča po deželi, obdelovali naj bi polje in si tako služili kruh; le toliko časa je človek družbi resnično koristen, dokler se popolnoma ne odtrga od grude. O srečni kmetje!«

»Pavel, ti imaš vedno nove načrte, vedno nam poveš kaj novega«, seže mu v besedo Henrik.

»Umevno, dragi, vam nikoli ne pride kaj takega na misel, — ker imate vsega obilo in bogate očete, ker ne pridete v dotiko z reveži. A jaz sem sam revež in živim še mej večjimi reveži; dobro poznam njih življenje, ali boljše, njih boj za obstanek. Ali je torej čudno, da hoče mladenič z ognjeno dušo in usmiljenim srcem pomagati svojim tovarišem? Mladenič, ki živi v takem krogu kakor jaz, le prehitro dozori po duhu, prehitro se postara!« Pavel otožno obmolkne.

»Pozabi, Pavel, za trenotek vse reve in pomisli, da odpotujemo v kratkem mej tiste srečne prebivalce, ki jih ti imenuješ kmete, pomisli, da čaka morda tudi nas mej njimi sreča,« oglasi se Adolf. Pavel se živahno vzravna in pokaže z roko; Hektor, ki je ves čas ležal mirno pod klopjo, zalaja in pohiti po vrtu,

»Glejte, prijatelji, moj oče prihajajo. Kako se vzveselé, ko jim objavim vaši povabili!«

»Dober dan«, odzdravi nadzornik Kreslin prijazno Pavlovim tovarišem, na to se obrne k sinu, rekoč: »Pavel, veselo novico ti prinašam. Bil sem pri gospodu Bergerju, prosil me je, naj te pustim z njegovo družino za te počitnice na Greben, da boš poučeval Egona, ki je dobil danes slabo izpričalo. Kako bi bil odrekel prošnji svojega dobrotnika? Sicer je pa za nas in zate veliko odlikovanje, da te povabi tako imenitna rodovina.«

Ta vest je silno potrla Pavlove tovariše, najbolj pa Pavla samega.

Petránova Ljudmila.

(Povest. — Spisal Dobrávec.)

II.

Gisto jutro po pogrebu je mladi gospodar zbiral v prodajalnici denar in pregledoval blago, če je še vse v redu, kakor je bilo lani oni dan, ko mu je zbolel oče. Petran mu je pomagal pri tem delu ter mu izkazoval čast in pokorščino, kakor prej staremu Korenu. Ko prideta do denarnice in jo Ivan Koren odpre, zarjove kakor lev, ko se zvečer odpravlja na plen: »Denarja manjka!«

»I, kako to, gospod?« čudi se Petran; »saj so vsi omoti bankovcev, vsi zavoji srebrnjakov in krajcarjev. Vse mora biti še tako, kakor ste pustili, zakaj jaz nisem odpiral blagajnice tista dva dni prej, kot ste zaprli prodajalnico, ker tudi nisem imel ključa. Od onih dveh dnij skupilo je tukaj v predalu.«

»Pred petimi dnevi je bilo pet omotov goldinarskih bankovcev, v vsakem po sto goldinarjev, danes sta samo še dva; bilo je v dveh zavojih goldinarskih tolarjev, tudi v vsakem po sto goldinarjev, danes je samo še jeden zavoj. Torej manjka štiristo goldinarjev. Kje so?«

Petran je stal kakor okamenel. V svesti si je bil popolne nedolžnosti, vendar sam ni vedel, kako bi odvrnil strašno sumnjo od sebe.

»To menda veš«, začel je zopet Koren, »da si bil že pet dnij sam v prodajalnici, ker sem jaz imel opravka pri bolnem očetu. Kdo je torej izmaknil, denarje, če ne ti?«

Petran se je zagovarjal, kakor je vedel in znal; klical je Boga in vse svetnike na pomoč, a nič ni pomagalo. Poklicali so ključavničarja, ki je pregledal zapiralo in spoznal, da je bila blagajnica odprta z umetnim ključem kakoršne rabijo pravi tatovi.

Potem so preiskali vso Korenovo hišo od zadnje dekline in obleke rajnega volarja Bošteta pa vse do shramb samega pokojnega Korena, vse so prevrgli, a našli ničesar. Obrnili so se potem tudi v Petranovo hišo in pretaknili vse kotiche, ali vse zastonj. Koren je zlezal celó pod streho, in glej nesreče! našel je tam razmetane prazne omote ukradenih bankovcev. Oba s Petranom sta jih spoznala, da so pravi.

»Zadosti je dokazov!« zakričal je Koren; »sedaj po orožnike. Tatov ne maram pod streho, in denarje hočem dobiti nazaj.«

Milo je prosil Petran in vnovič zatrjeval svojo nedolžnost, saj mu ni vest očitala ničesar. Takšen človek se lahko zagovarja. A toliko huje mu mora biti v srcu, ko vidi, da vse nič ne pomaga. V duhu pred seboj vidi sramoto, ponižanje, uničeno družino in trpljenje po nedolžnem.

Petran ni mogel dokazati svoje nedolžnosti.

Pol ure pozneje je stopal pred dvema orožnikoma v zapor. Začela se je splošna preiskava proti njemu. Povpraševali so o Petranu po vseh onih krajih, kjer se je kdaj ustavljal ali bival; v njegovi hiši so vse prevrgli in našli samo to, da je prišel oni, ki je vrgel omote bankovcev pod Petranovo streho, skozi podstrešno okno; zakaj poznale so se praske na zidu in po okvirju okna. Te je napravil zlikovec z žebli v čevljih. Petran se je oddahnil, ko so mu to povedali, ker on ni nosil nikoli tako težko okovanega obuvala. Čemu tudi? — Ko so zopet preiskovali pri Korenu, našli so pod starimi jaslami v hlevu na pol zakopanih blizu petdeset tolarjev in umetno odpiralo ali vitrih. To je Korena še huje zmešalo kot one praske na Petranovi hiši. Nikakor se ni dalo dokazati, da bi bil Petran res kriv; zakaj trgovski pomočnik nima v hlevu prav nobenega opravila, in potem tudi ni verjetno, da bi sam nesel omote bankovcev pod lastno streho skrit.

Nadaljevali so preiskavo pri vseh hlapcih in deklah, celó pri pastirju, pa niso našli ničesar.

Gospodje iz sodišča so poizvedovali o Petranovem življenju in vedenju, a nikdo mu ni mogel očitati niti za las krivice. Vsakdo, ki je poslušal Petranovo pripovedovanje, kako mu je nekdo podtaknil omote, mu je tudi verjel, vsakdo pravim, mu je verjel, samo Ivan Koren ne. Skusil je na njem sedaj ohladiti svojo jezo zastran prejšnjih navskrižij, in podtikal Petranu vsakoršne izmišljene slabosti. To pa vé vsakdo, da ljudje raje slabo govoré kot dobro, kar pa ni prav. Tudi Koren ni ravnal prav, zato tudi ni dosegel ničesar. Petranu je res škodoval veliko s svojim sumničenjem; ali, da bi ga spravil v zapor, to se mu v njegovo strašno jezo ni posrečilo. Gledal je pozneje Petrana kot svojo živo nesrečo, in raje bi bil srečal na potu tudi samega — Bog nas varuj — kot Jožefa Petrana, nekdanjega trgovskega pomočnika, ki sedaj ni vedel kaj početi, da bi pošteno preživil sebe, ženo in otroka.

Dobro je vedel, da mora Korenu izpred očij. Toda kaj pomaga, ko mu bode tako silno težko zapustiti ženo in hčerko, in kadar se povrne domov, bo moral Korenu zopet pred nos, ker stoji njegova hišica prav blizu Korenove.

Tistikrat je štel Petran že trideset pomladij v svojem življenju, in njegova nada, postati kdaj trgovec ali vsaj pošten trgovski pomočnik, mu je za vselej

splavala po vodi. Pod milim Bogom ni imel sorodnika, ne znanca, ki bi mu bil pomoč na tem razpotju. Dasi so poznali trgovci v Dolini in okolici njegovo poštenost, ni ga hotel nihče vabiti k sebi, Petran se pa ni upal nikomur ponujati.

Pri igračah. V zalogi „Fotogr. Unije“ v Monakovem.

Zima se je bližala z naglimi koraki v deželo, Petran z ženo in hčerko je pa še vedno premišljal samotno v svoji hišici, kam bi krenil, da bi vendar nedvomno dokazal svojo poštenost in bi mu bilo zopet mogoče vsakomur vedno pogledati v oči, rekoč: poglej me! res, da imam žuljave roke in tudi moram delati, a zato je moje delo pošteno in moja vest čista.

Ugibal je včasih po cele noči, mislil in molil je prisrčno za božjo pomoč.

(Dalje prihodnjič.)

Zimske pesmi.

5. Sneženi mož.

Mož sneženi je napravljen,
Poleg hišnih vrat postavljen.
Kapa glavo mu pokriva,
Metla v roki mu počiva,
Smotke mu goreče kos
Greje zmrzli, bleđi nos.
Zunaj zebe ga seveda
In zatorej hudo gleda,
Prav kot bi na straži stal,
Da bi vsakdo se ga bal.
Ko z metlo stoji na straži,
Nihče naj moža ne draži:

Kar z metlo bi ga našgal,
Kdor bi mu miru ne dal!
Pa naj pride k hiši tat,
Brž oplazi ga za vrat,
Da pokaže zadnjo plat . . . !
S snegom so pokrite hiše,
Okrog ogla burja piše.
Ej, kako je huda zima!
Mož sneženi suknje nima,
Mož sneženi nima hlač,
Hlač velikih dopetač;
Niti gorkih rokavic

Nima bedni ta možic!
Oh, kako bo še pred vrati
Moral trd, premražen stati,
Predno bode vetrič topel
Preko morja spet prisopel!
Tokrat izpred naših vrat,
Z vrtoy, polj in njiv in trat
Sneg izgine in po gričih,
Po drevescih in grmičih,
Po dolinah, po bregeh,
Po gozdeh in po vrteh
Vse bo zopet živo klilo,
Svet dobode novo krilo.

Tebi pa gorjé, možic!
Stal boš tožen, rosnih lic,
In oko ti bo solzilo.
Vedno manjši boš prihajal,
In ko svet se bo pomlajal,
Solčni žar te bode tajal . . .
A dotlej le stoj in straži,
Pa junaka se nam kaži,
Da kdorkoli pride k tebi,
To poreče sam pri sebi:
„Čvrst je res ta velikan,
Nihče ni tako močan!“

— k.

Iz nekdanjih dnij.

(Spisal J. O.)

2. Ginljiv dogodek.

Moralo je že tako biti, da me je obiskala bolezen, in da sem moral v bolnišnico. Imel sem očesni katár.

Prvi teden se mi ni dogodilo nič posebnega. Privadil sem se bolniškemu redu in jedilu, tudi v bolniški halji me ni bilo več sram sprehajati se po vrtu. Soba za očibolne je bila vedno polna. Če je kdo užil to veselje, da nas je smel zapustiti, dobili smo takoj družega.

Tako je pripeljala nekega dné mati malega dečka; človek bi mu ne prisodil več nego deset let. Revež je bil bled ko mrlič, oči so bile videti lepe in zdrave. Vendar se ni upal prestopiti, kar vedno se je držal matere. Vsi smo obstopili novega tovariša, ker je vsak hotel kaj zvedeti o njem. A on je vedno gledal v jedno mer, kakor bi se ne zmenil za nikogar, in je sedaj pa sedaj globoko vzdihnil. To je še bolj vzbujalo našo radovednost.

Prav veseli smo bili tedaj, da je prišla sestra Agata v sobo. Nji je pokazala mati domovinski in ubožni list in ji razložila vse, kako in kaj.

»Hudo me je obiskal Bog«, začela je. »Glejte ga, že šest in dvajset let ima in — kolik je?! Uprav tolik kakor pred dvajsetimi leti. Do sedmega leta je bil zdrav in čvrst, da je bilo veselje pogledati ga. Ko je začel hoditi v šolo, napala ga je bolezen. Glava ga je začela boleti, noben ud mu ni koristil. Moral je v posteljo in — celo leto ni revež vstal. Koliko sem jaz trpela poleg njega! Obljubila sem ga na sveto Goro, če bi mu Marija izprosila vsaj toliko, da bi mogel vstati. Bila sem uslišana. Za dolgih dvanajst mesecev je toliko okreval, da je mogel zapustiti posteljo. A dolga bolezen je imela hude nasledke. Od onega časa ni več rasel. Delati ni mogel veliko: pri sveti maši je stregel in pasel domačo kozo. Nikoli ni potožil, da ga kaj boli. A pretečeni teden — ravno za dvajset let, odkar ga je zapustila ona bolezen — prijel ga je tako hudo glavobol, da mu je otrpnil vidni živec, kakor je dejal naš zdravnik, in — oslepel je. Pripeljala sem ga semkaj, če bi bilo morda še kaj pomoči. O Bog, kako hudo ti mene tepeš! A Ti že veš, zakaj...«

Pri zadnjih besedah se ji uderó debele solze po licu.

»Ne obupajte, mati«, tolaži jo redovnica, »zdravniki tu mnogo vedó, skoro slednjemu pomagajo k zdravju. Znabiti tudi tukaj ni še vse zamujeno. Ubožni in rodovinski list pokažite spodaj v pisarni, a Francka le tukaj pustite. Dobro se mu bo godilo. Skrbeli bomo zanj, kakor bi bil naš.«

Težko se je ločila mati od sina — tako težko, kakor bi jo navdajala slutnja, da ga vidi poslednjikrat v življenju. Z objokanimi očmi ga je poljubila, pri vratih se še jedenkrat ozrla nanj in odšla... Res, velika je ljubezen materina do otroka.

Slepega Francka so spravili takoj v posteljo. Zdravniki, ki so ga proti večeru ogledovali, menili so se dolgo na tihem med seboj in zmajevali z

glavo. Iz vsega govorjenja sem ujel besede: »Augenstarr« *) in »keine Hilfe.« **)

Ubogi deček...! Prav iz srca se mi je zasmilil.

Štiri dni potem se ni dogodilo nič posebnega. Francek je bil skoro vedno v postelji, le včasih je vstal, in prijemajoč se za posteljo nekoliko se sprehodil. Bil je jako prijazen in zgovoren. Kmalu sem se seznanil ž njim. Dostikrat sem sedel k njegovi postelji, in vedno mi je pripovedoval kaj zanimivega o svoji cerkveni službi, o pastirovanju domače nežne Liske, hudomušne Maroge itd. Če sem ga vprašal, kako se mu godi, ni mi potožil drugega, nego da ga notri slabi, da mu je hudo, ker ne more jesti sam, ampak ga mora pitati redovnica, in ker ga noče zdravnik nič zdraviti.

Rcvež ni vedel, da je njegova bolezen neozdravljiva.

Peti dan vstanemo po navadi. Po jutranji molitvi prinese redovnica zajutrek. Oni, ki so mogli, so šli k mizi vsak po svojo mero, drugim je prinesla redovnica na posteljo. Tudi Franckn je prinesla skledico kave.

»No, Francek, vzdigni se, boš malo povžil. Včeraj tako nisi dosti jedel.«

A on se ne premakne, temveč kar stekleno gleda v strop. Sedaj pa sedaj globoko vzdahne in zagrči.

»Oj, ljubi Bog! saj bo umrl!« zavpije redovnica. »Moj Bog, še sv. olja ne bo dobil!«

Takoj hiti po duhovnika.

Prestrašeni obstopimo posteljo, mrtvaško posteljo, na kateri se je s smrtjo boril mladenič v najlepših letih. Na obrazu mu ni bilo brati one groze in strahu, kakor pri onih, ki jih dobi smrt nepripravljene. Saj je bilo življenje njegovo zgolj trpljenje in gotovo si je želel, naj bi ga Bog kaj kmalu poklical k sebi.

»Francek, ali ti je tako hudo?« ogovorim ga in mu pogladim črne kodre. V odgovor globoko zagrči, kakor bi hotel izraziti s tem svoje bolečine. V tem pridejo duhovnik.

»Bi se li rad izpovedal?« rekó mu.

Vse tiho — le glasno grčanje se čuje po sobi.

»Reci: »Moj Jezus, usmiljenje!« in ti dam odvezo. Rec!«

Zopet nobenega glasu.

Ko vidiyo gospod, da se ne gane več, denejo ga v sveto olje in pri odhodu naročé redovnici, naj jih zopet pokliče, ako bi prišel k zavesti.

A ni se zavedel več. Mučil se je pa še dolgo potem — celi dopoldan. Redovnica je prižgala luč in molila naprej molitve za umirajoče. Mi smo ji ginjeni odgovarjali. Včasih mu je obrisala pot raz čelo in ga kaj povprašala. A ni čul ničesar več. Čimdalje slabeje je dihal. Okolu jedne ure popoldne je še jedenkrat globoko vzdahnil in nato zaspal v smrtno spanje.

Ko so ga preoblekli, sta prišla dva hlapca z nosilnico in ga odnesla.

Zdravniki, ki so pregledali mrliča, so se izrekli, da je bilo vzrok nagle smrti vnetje možganov.

*) Slepa pega. — **) Ni je pomoči.

Bilo je tretji dan po tem dogodku. Uprav smo bili pojužinali in se pomenkovali o tem in onem, kar nekdo potrka in v sobo stopi žena — Franckova mati. Pogleda po sobi, kje bi bil sin. Ko ga ne opazi, pristopi k meni, ki sem sedel najbližje, in vpraša nekako s strahom:

»Kje je France Lukančič?«

Nisem si upal povedati ji žalostne vesti in zmajal sem z rameni.

Tu se vzbudi materi huda slutnja in še jedenkrat ponovi vprašanje.

Postaren mož zraven mene se ojunači in reče:

»V mrtvašnici.«

Tu se spusti žena v glasen jok, ki je bil bolj podoben obupnemu vpitju.

»O moj sin! Kaj umrl? O pristrčni moj otrok!« ... se razlega po sobi.

Vsem so silile solze v oči, vsem se je smilila.

Redovnica prihití v sobo in jo skuša potolažiti.

»Ne jokajte tako«, začne. »Božja volja je bila. Vaš sin se gotovo veseli gori mej angelji. Saj je tako lepo umrl. Danes popoldne ga bodo pokopali. Lahko ga spremite k zadnjemu počitku. A prosim Vas, nehajte tako ihteti.«

Mati utihne nekoliko, obriše si solze in gre v mrtvašnico iskat sina.

Bil je že zabit v belo rakev.

Da je prelila tu mnogo solz, mi ni treba omenjati.

Za jedno uro je bil pogreb. Za krsto je stopala mati sama obilne solze točeč in goreče moleč za sina.

Spomini iz otročjih let.

(Piše Ludovik Črnej.)

8. Sani.

Po ledu se nisem znal drsati nikdar. Sram me je res bilo včasih nekoliko — druge škode pa nisem imel. Nekoč sem se hotel malo podrsniti po ledeni stezi, pa sem zletel v znak tako, da sem videl okoli poldne temo in v temi zvezde. Od tiste dôle se nisem poskušal drsati in zato se tudi nisem znal. Sosedí so me hvalili in pravili svojim otrokom, da sem priden, ker nočem trgati čevljev na ledu — jaz pa si le upal nisem.

Vendar je imela zima tudi za-me mnogo veselja. Napravil sem si plug za sneg in delal sem tire, potrebne in še mnogo več nepotrebni. — Imel sem tudi saní, lepe sani. Po leti so počivale na podstrešju, a jeseni, ko so začele naletavati prve bele muhe, privlekla sva jih z bratom v kolarnico in popravila, kolikor je bilo treba. — Sneg še ni bil popolnoma pokríl zemlje, ko sem že vlekel sani na holmec. Sedel sem nanje, pa ni šlo. Še same niso hotele po produ navzdol!

Padlo pa je več snega, in tedaj sem se vozil, da je bilo veselje. Klicali so me sicer v sobo in mi pravili, da je mrzlo, a jaz sem vedno trdil, da je prav toplo in — ozebel sem v noge. Tako me je skelela časih po noči

ozeblina, da sem sklenil pustiti sani. No, ko se je zdanilo prihodnje jutro, sankal sem se zopet veselo po obočju hriba. — Po četrť ure sem vlačil sani na vrh, da sem se potem peljal kake tri minute navzdol, ako se nisem zvrnil med potom in mi niso sani ušle in divjale same do podnožja. Tedaj sem se pa kotal za njimi. Pa kaj dé to človeku, saj v snegu se ne pobije! In če je treba, popravljajo se sani vsak dan; kajti sankati se je res prijetno!

Ozeblina pa je neprijetna. — A jaz jo znam odpraviti. — Neki star berač, kojemu sem dal košček kruha, razodel mi je to skrivnost in jaz jo razodenem vam, da vas ne bode skelela ozeblina, kadar pride južno vreme. Drgnite si ozebljene noge nekaj časa z mehkim snegom in — dobro bo! To zdravilo je po ceni, pa najboljše.

Naši vzorniki v zgodovini.

1. Blaženi Tomaž Môr.

(Konec.)

Msako dovršeno delo pa mora imeti venec ali krono. Tudi Tomaževo vzorno življenje ga je imelo. Prisluzil si ga je pa tako-le: Henrik VIII. je imel nekatere lepe lastnosti, a tudi slabe. Med slabimi ga je posebno poniževala strast, ki je prepovedana v šesti zapovedi božji. Sklenil je svojo prvo ženo zapustiti in z drugo se zaročiti. Zahteval je tudi od papeža, naj mu dovoli v to. Ker pa to ni bilo mogoče, se je razsrdil in odpovedal papežu pokorščino ter to zahteval tudi od vseh podložnikov, ki naj zanaprej njega poslušajo kot vrhovnega poglavarja tudi v cerkvenih rečéh ter potrdijo to s posebno prisego, ki jo zgodovinarji zovejo prvaško ali suprematsko prisego.

Hudo preganjanje se prične vsled tega na Angleškem. Med prvimi, ki so se kralju odločno ustavili, je bil Tomaž Môr. Mnogi so ga svarili in mu prigovarjali, naj se udá kraljevi želji, toda značajni mož je poslušal le glas svoje vesti. Vojvoda Norfolški mu reče: »S knezi se je nevarno vojskovati; zato ti svetujem, udaj se kraljevi volji. Kraljeva nevolja je toliko kot smrt!« Môr mu odgovori: »V tem slučaju je med nama le ta razloček, da umrjem jaz danes, ti jutri!«

Kakor pred vsakim imenitnim opravičkom, bil je Môr tisto jutro, ko so ga klicali k prisegi, še pri spovedi, pri sv. obhajilu in pri sv. maši, ter se prisrčno poslovil, kakor bi slutil, da gleda zadnjikrat svojo preljubo domačijo. Ker noče priseči, vržejo v ječo njega, o katerem je nekđaj kralj sam ponosno izrekel, da se noben knez ne more ponašati s takim podložnikom. V ječi je bil nekoliko čez jedno leto; vse je pretrpel potrpežljivo kot krščanski junak: molil je, bral in pisal v zaporu.

Tudi še v ječi so se veliko prizadejali, da bi ga pregovorili na kraljevo stran. Prišla je njegova najljubša hči Marjetica in mu jokaje prigovarjala;

močne so bile njene prošnje, a še močnejša je bila očetova junaška volja, ki se ni dala prenagniti, da bi storil kaj zoper vest. Prišla je tudi njegova žena in pridejala pretresljivim prošnjam še očitanje, češ, zakaj bi še on ne mogel odjenjati in storiti, kar je že storilo toliko drugih môž. Ujetnik pa jo vpraša: »Koliko časa, meniš, da bom še živel, če se oprostim?« — »Vsaj še kakih dvajset let«, pravi žena. On pa jo zavrne: »Zares, ko bi bila rekla, da še kakih tisoč let, bilo bi to vsaj nekaj; in vendar se mora slab kupčevalec imenovati tudi tisti, ki se zavoljo tisoč let stavi v nevarnost, da zgubi celo večnost.« Kraljevi privrženci so ga hoteli tudi s tem upogniti, da so v smrt obsodili tri kartuzijanske predstojnike in jih tako peljali na morišče, da jih je lahko videl skoz okno. A tudi to ni izdalo. Zadnji mesec so ga še hujše pestili in mu odvzeli tudi vse knjige in pisalno pripravo, tako, da je bil primoran z ogljem pisati na ostanke strganega popirja, če je hotel kaj sporočiti svojcem. Končna obraynava je bila 1. julija 1535. Zatoženec se je vrlo zagovarjal in obtožbo ovrigel točko za točko; a nič ni pomagalo. Obsodba se je glasila na najgrozovitejšo smrt: najprej naj bi ga kruto trpinčili in potlej vsega razmučenega še na štiri dele raztrgali. Ko se mu je pa sporočilo, da je kralj po svoji milosti to grozovito kazen toliko spremenil, da bode le obglavljen, rekel je šaljivo: »Bog obvaruj vsakega mojih prijateljev take milosti!« Četrty dan po svoji obsodbi je še pisal z ogljem zadnje pisemce Marjetici; v njem zahvaljuje svojo ljubo hčer za njeno veliko spoštovanje, izraža svoja zadnja naročila, blagoslavlja vse domače ter končá: »Z Bogom, drago moje dete; môli za-me, kakor tudi jaz molim za-te in za vse prijatelje, da se veseli zopet vidimo v nebesih.« Ves drugi čas svojega zemskega življenja pa je uporabil v to, da se vredno pripravi za drugo boljše življenje. Šesti dan pride k njemu v ječo njegov prijatelj Tomaž Pól in mu sporoči kraljevo povelje, da bode še ta dan umorjen; prisrčno se mu zahvali, kakor bi mu bil sporočil veselo novico; vesel je posebno tega, da smejo njegova žena in otroci biti pri pogrebu; končno pa še tolaži prijatelja, ki se ves v solzah poslavlja. V božjo voljo udan in miren gré zadnjo pot, zaveže si sam oči, moli še psalm »miserere« in nasloni glavo na panj, sekira udari in Tomaž Môr je združen s svojim Stvarnikom, katerega je vse življenje tako zelo ljubil in mu tako zvesto služil. Svetu pa je zapustil zgled junaške čednosti, mučeniške stanovitnosti, ter dokaz, kako sveta katoliška vera ne posvečuje in oveseljuje le življenja, marveč olajšuje in oslajšuje tudi smrt. Papež Leon XIII. so ga 29. decembra 1886 prišteli blaženim.

Njegova glava je bila izpostavljena na »vzhodnem« mostu. Preblaga hči Marjeta pa ni mirovala, dokler je ni dobila v svojo last; vse svoje življenje jo je hranila kot drago svetinjo in še po smrti si jo je ukazala v naročju v grob dejati — ta blaga duša!

Vsa Evropa se je zgrozila zarad umoritve takega moža. Karol V. je rekel angleškemu poslancu: »Ko bi bil jaz gospod tako zvestega in modrega služabnika, rajše bi bil zgubil najboljše mesto v svojem kraljestvu, kakor pa žrtvoval takega svetovalca.«

Listje in cvetje.

Nekaj cvetličja iz pesništva.

(Nabira in razkazuje St. pl. Orlovič.)

B) Metafora.

Metafora je okrajšana primera. Najlažje jo toraj spoznaš na tem, če jo moreš spremeniti v primero; v tem jo takoj lahko ločiš od sinekdohne in metonimije, kateri se ne dasta tako spremeniti. N. pr. Mladost je podobna spomladi. Ako v tem stavku izpustim besedo »mladost« in mesto nje postavim »spomlad«, dobim metaforo, in o človeku, ki je bil srečen v mladosti, lahko metaforško rečem: »Pomlad mu je bila lepa«.

Kar smo rekli o primeri, to velja tudi o metafori; tudi ona ima tri dele. Včasih tiči razloček mej njima le v izpuščenem primerjalnem vezniku, namestu katerega stoji pomožnik »biti«. Kristus je rahil pogosto take metafore, n. pr.: »Jaz sem pot; — Jaz sem vinska trta, vi ste mladike« i. t. d. Ako je pomožni glagol izpuščen, stopi pomožni del metafore kot apozicija za primerjani, na primer: »Solnce, oko neba, gleda po svetu«. Včasih metafora primerjani del zamolči in imenuje le pomožni, n. pr.: »Oko neba gleda po svetu«. Včasih pa napravi baš nasprotno: pomožni del in pové nekaj o primerjanem, kar velja le o pomožnem, n. pr.: »Solnce gleda po svetu«. Tukaj je metafora v glagolu »gleda« in isto velja sploh o glagolskih metaforah. N. pr. »Burja brije«; ta metafora je nastala iz primere: »Ko nam burja piha v obraz, čutimo nekako tako, kakor bi britev brila«. Pomožni del »britev« ali »brivec« se izpusti in se le brivčevo delo prilasti burji.

Često stoji primerjani del kot prilastek (atribut) pri pomožnem, n. pr. »Življenja valovje tam zunaj brumi«; »veselja solnce jenjemu utonilo«; zob časa itd.

Ker se primere lahko izražajo s samostalnikom, glagolom, pridevnikom ter celo s prislovom, opažamo tudi čveterne metafore. Na primer a) s samostalnikom: sneg (šmarnice) na glavi = beli lasje; lev = junak; tiger = srdit človek itd.; b) z glagolom: zvezdice pozdravljajo; vihar se jezi; jezero divja; zobje meljejo; prebaviti knjigo itd.; c) s pridevnikom: srebrni (= kot srebro beli las) las, zlati (= srečni) vek, rakova (= nasprotna) pot, grenka (= neprijetna) izkušnja itd.; č) s prislovom: po polževo (= počasi) napredovati, bliskoma (= zelo hitro) zginiti, mahoma (= urno, na mah) itd.

Metafore nahajamo v živem opisovanju notranjega življenja, toraj v liriki in dramatiki. V razburjenosti, kjer se misli vrsté hitro druga za drugo, govorimo navadno že v vsakdanjem

življenju v metaforah. Kolikrat se sliši: »To je zver, volk, lisjak« itd. Sicer pa imamo v živem govoru mnogo obledelih metafor, katere so tekom časa zgubile metaforški značaj in jih sedaj rabimo kakor navadne samostalnike. Prvotno metaforška so mnoga imena orodij in posod, n. pr. koza (ponev z nogami, podstalo pri tesarjih itd.); imena mnogih krajev, hribov, rastlin in osobito raznih ozvezdij. Izplačalo bi se, ko bi kdo taka imena zbral in raztolmačil.

Nekaj zgledov za metaforo:

Po glavi misli rojé mu.

(Gregorčič.)

Tožno glavice visé cveticam...

... vrtovi se zibljejo drevju. (Stritar.)

Šolski zvonček glasno poje,

K sebi vabi mlade roje.

(Praprotnik.)

Vse odeva tiha noč...

Tiha noč zaziblje vse.

(Slomšek.)

Ko boš zadnjič bila,

Zopet poročila

Z duhom boš telo.

(„Ura“ — Levstik.)

Na lici se ti čita,

Da ti ni mari svet. (Gregorčič.)

Za muhe mi ljudske ni mar.

(Gregorčič.)

Kak' umira luč očíj. (Prešeren.)

Kadar se pa ne ozira metafora samo na posamične izraze, marveč je metaforška vsa misel ali ves sostavek, imenuje se alegorija. Na primer:

Odprl si nam, oj ključek ti!

Pomladi rajski čas. („Trocentica“.)

Vam dušo mrzlo bom ogreval,

In sebi bom hladil gorjé. (Gregorčič.)

Kreposti razmakni srce na stežaj,

A skrbno ga strasti zakleni.

(Gregorčič.)

... Ne nosi mi križema rok!*)

(Gregorčič.)

Alegorije so mnogi pregovori, n. pr. »Roka roko umiva«. »Zgodaj začne žgati, kar kopriva če postati« itd. Nekatere najlepše pesni Gregorčičeve so povsem alegorije.

*) Če se oziramo samo na prislov »križema«, je metafora; misel vsega stavka v prenesenem pomenu = ne bodi len, pa je alegorija.

Iz mojega spisovnika.

(Priobčl Ant. Maier.)

9. Goban ali jurček.

Goban ali jurček je jedilna goba. Ima tri dele: klobuk, kocén in micelij. Micelij, neka mreža nitij, je v zemlji skrit. Kocén je bledorujave barve in z mrežastimi žilami opisan. Klobuk je na zgornji strani rujav. Na spodnji strani klobuka je plodna plast. Ta je sestavljena iz tenkih cevč. V teh se nahaja tros. Iz troša iz rasto nove gobe. Plodna plast mladih gobanov je bela, izrastenih rumena, starih pa zelena. Stari gobani so nezdravi. Ako se goban prereže, se meso ne izpremeni, ampak ostane belo.

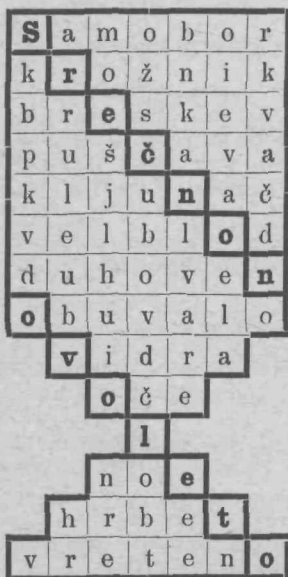
Gobanom so zelo podobni divji jurji, ki se prištevajo najbolj strupenim gobam. Plodna plast in konec teh gob je rudečkaste barve; meso je belkasto, če se prereže, pa postane modro.

Pregovori, izreki in pametnice.

(Zapisal A. K. Sežun-ov.)

1. Lastnih žuljev kruh je najslajši.
2. Pri prazni zlati skledi se nihče ne otešča.
3. Kdor meč le po zraku vihti, za vojno ni.

Voščilo g. urednika:

Srečno novo leto!

Prav so uganili: Stana in Ciril Pirc v Ljubljani; Gomilšek Ljudmila pri č. gg. uršulinkah I. let.; Faturjev Ivanek na Rakeku; Jožetov Ivanko v Bočni; Barle Alojzij, učenec IV. razr. v Novem mestu; Kramar Milček, učenec IV. razreda v Celovcu; Osana Tinica in Milka, učenci pri sv. Duhu nad Krškim; Dostal Rud., učenec na c. kr. vadinici v Ljubljani; Rus Pavlina, učit. kand. v Ljubljani; Gorišek Dragotin, dijak III. gimn. razr. v Novem mestu; Svetina J., Jamar Anton, četrtošolca v Kranju; Prelesnik Ant., prvošolac, Kuralt Fr., drugošolac. Šmon Fr., učenec IV. razr. v Kranju; Smajš Jerica, Muhovic Micika, Hribernik Micika, Vok Rezika, Drobinc Micika, Štakne Než., Lah Micika, Pirc Polonica, Puncer Micika, Kos Rezika, Vrankovič Ivanka, Klačnik Micika, Sporn Julika, Kompost Mar., Vovšek Mar., Čuk Lizika, Rudl Lizika, Praprotnik Nožica, Marolt Nožica, Kodre Lizi, Kovšnik Ivanka, Sorčen Ivanka, Marinc Francika, Brižnik Francika, Dvorsak Milica, Žibret Nežica, Fekner Rozika, učenke III. razreda v Braslovčah; Knez Cirilika v St. Petru nad Laškim; Klun Jos., dijak v Novem mestu; Skrinjar Mir., dijak v Trstu; Dolenc Matej in Urbas Ivan, tretješolca v Alojzjevišču v Ljubljani; Dolinar Leop., drugošolac v Kranju; Šinkovec Florijan, učenec V. razr. v Idriji; Bukovnik, Dolinar Jos., Hacin Josip, četrtošolci v Ljubljani; Bajt Mar., učenka v Novišifci; Nidorfer Lenika, Vrbje pri Žalcu; Puncuh Mir., učenec v Sp. Idriji; Čibej Stanko, učenec na Dolu; Kunej Alojzija, Pirnat Jozefa, Škerbec Mar., učenke v Podsveti; Jelenc Jož., Jelenc Mart., učenca v Božakovem; Pesek Anton, Lah Avg., Ogrizek Tomaž in Tkalec Jurij, dijak v Mariboru; Križanič Mar. in Koroša Mar., učenci pri svetem Križu pri Ljutomeru; učenci II. razr. na Rakeku; Majaron Minka, Kalan Sofi, Vilar Mici, Okoru Marika, Čelešnik Mici pri č. gg. uršulinkah v Ljubljani; Sajovic Gvidon, tretješolac v Kranju; Kragl Viktor, dij. v Trzinu; Petrič Franciška, Hvala Marija, Milavec Mar. in Franciška, učenke v Planini; Pivk Leop., učenec V. razr. c. kr. ljudske šole v Idriji; Šlamberger Tonček, gimnazijec v Mariboru; Šlamberger Inka v Ljutomeru; Hočvar Iv., Gruden Iv., Grebenc Gabrijela, Škulj Ivana in Strah Ana, učenci III. razreda v Laščah; Vabič Štefka in Fanika, učenci v Žalcu; učenci II. skupine v Nazaretu; Jeraj Jozefa, Petrin Ana, Jeraj Mar., Petrin Mar., učenke aa Rečici; Medvešek Ludovik v Ljubljani; Cottman Josipina, učenka II. razr. mešč. šole pri uršulinkah; Gartner Drag. in Klemenec Micika, učenci III. razr. v Planini; Tušar Franč., Podobnik Antonija, Kete Marijana, učenke v Sp. Idriji; Polđka Rotova, učenka IV. r. v Stari cerkvi; Kosmač Leon, učenec V. razr. v Idriji; Milavec Ana, učenka III. r. v Planini; Bezljaj Josipa, učit. kandit., Tekave Al., Končina Drag., Rant Slavka, Pasquotti Rezika, Požar Rezinka, gojenke v Lichtenthurnovem zavodu v Ljubljani; Friedl Ad. in Mar., učenca III. razr. pri sv. Barbari v Halozah; Huber Mici, Koprivnikar Fanci, Milavec Josipa, gojenke p. n. šolskih sester v Mariboru; Žiher Al., učenec v Vurbergu; Jenko Albin, IV. razr. c. kr. vadičnice v Ljubljani; Franc Kuralt, dij. II. gimn. razr. v Kranju.

Pripomnja: G. urednika še prav posebno veseli, da ste se premnogi izmej vrlih reševalčev spomnili tudi njega ter mu tudi voščili: srečno novo leto. — Hvala lepa! Bog vas usliši, dragi otroci!

Odgonetka uganke v 1. številki:

mlado pišče.

Prav so uganili: Barle Alojzij in Vič, učenca v Novem mestu; Pavlina Rusova, učit. kandit. v Ljubljani; Gorišek Dragotin, dijak v Novem mestu; Bukovnik Janez, Dolinar Josip, Hacin Josip, četrtošolci v Ljubljani; Bajt Mar., učenka v Novi Štifci; Puncuh Mir., učenec v Idriji; učenci II. razr. na Rakeku; Čibej Stanko, učenec na Dolu; Hočvar Iv., Gruden Ivan, Grebenc Gabrijela, Škulj Ivana in Strah Ana, učenci in učenke v Laščah; Jeraj Josipa, Petrin Ana, Jeraj Marija, Petrin Mar., učenke na Rečici; Medvešek Lud. v Ljubljani; Cottman Jos., učenka II. razr. mešč. šole pri č. gg. uršulinkah v Ljubljani; Sever Marija, Tušar Fran., Podobnik Antonija, Kete Marijana, učenke v Spod. Idriji; Rant Slavka in Končina Dragotina, gojenki v Lichtenthurnovem zavodu.

„Vrteo“ izhaja 1. dne vsacega meseca in stoji s prilogo vred za vse leto 2 glđ. 60 kr., za pol leta 1 glđ. 30 kr. — Uredništvo in upravnništvo sv. Petra cesta št. 76, v Ljubljani.